

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ЛАБОРАТОРІЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ
за результатами соціологічного дослідження
**«ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА
НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ»**

Автор:

к.соц.н. Марущенко О.А.

к.соц.н. Сєдая Ю.С.

Харків – 2019

1. ОПИС ДОСЛІДЖЕННЯ, ОПИТУВАЛЬНОЇ ФОРМИ ТА ВИБІРКОВОЇ СУКУПНОСТІ

2019-го року вперше за часи проведення соціологічних досліджень в ХНМУ як пілотний дослідницький проект була розроблена та інтегрована до системи АСУ спеціальна опитувальна форма, відповідаючи на яку студентство мало можливість дати безпосередню оцінку роботі викладацького складу вишу.

Сама форма мала такий вигляд:

Шановний студенте!

*Навчально-науковий інститут якості освіти ХНМУ запрошує Вас взяти участь у пілотному експрес-дослідженні, в рамках якого пропонується оцінити роботу викладачів різних дисциплін, які в **осінньому семестрі** проводили практичні заняття з Вашою групою.*

*Просимо Вас пройти за посиланням та уважно, щиро відповісти на пропоновані запитання. **Це займе не більше 4-5 хвилин.** Кожне запитання передбачає оцінювання того чи іншого аспекту роботи конкретного викладача.*

***Ми гарантуємо таємницю Вашої відповіді**, про зміст якої не дізнаються ані викладачі, ані кафедри, ані деканат. Усі отримані дані будуть використані лише в узагальненому вигляді.*

Заздалегідь дякуємо Вам за співпрацю!

Оцініть роботу викладача, який проводив практичні заняття з курсу «_____» з вашою групою, а також сам процес цього

навчання, висловивши свою згоду або незгоду з такими твердженнями **(5 – повна згода із твердженням, 1 – повна незгода):**

<i>Твердження</i>					
1. Заняття проходили цікаво	5	4	3	2	1
2. Викладач зміг мотивувати мене до вивчення свого предмету	5	4	3	2	1
3. Викладач добре знає свій предмет	5	4	3	2	1
4. Викладач добре роз'яснював незрозумілі питання курсу	5	4	3	2	1
5. Викладач зміг побудувати зі мною партнерські відносини, що сприяло навчанню	5	4	3	2	1
6. Викладач добре володіє мовою навчання	5	4	3	2	1
7. Заняття завжди починалися і закінчувалися згідно розкладу	5	4	3	2	1
8. Викладач, загалом, оцінював мою роботу справедливо	5	4	3	2	1
9. Мені подобається викладач як людина	5	4	3	2	1
10. Література, яку я придбав на кафедрі, за своїм інформаційним наповненням мене повністю влаштовує	5	4	3	2	1
11. Щоб завершити курс, я брав участь у корупційних практиках	5	4	3	2	1

Сама концепція дослідження передбачала, що після завершення навчальної дисципліни студенту пропонується оцінити роботу викладача та процесу навчання загалом, висловивши свою згоду або незгоду із наперед визначеними 11 твердженнями. Оцінювальна форма не повинна була бути доступною студенту до моменту повної ліквідації ним академічної заборгованості, якщо така має місце.

Оскільки дослідження було пілотним, і його головне завдання передбачало, передусім, опрацювання дослідницького інструментарію та методики збору та аналізу даних була обрана (випадковим чином) відносно мала респондентська група (один потік) – студенти 1-го курсу І медичного факультету. У період з 13 по 27 травня 2019 року, заходячи до системи АСУ, вони мали можливість оцінити роботу викладачів чотирьох кафедр, які проводили з ними практичні заняття у осінньому семестрі 2018-2019 навчального року.

У підсумку, в дослідженні взяли участь 111 респондентів/-ок. Натомість, кожний викладач був оцінений за різною кількістю оцінювальних форм (це залежало, з одного боку, від кількості груп, в яких конкретна особа проводила заняття, а з іншого – від бажання студента оцінити роботу конкретного викладача кафедри). Мінімальна кількість опитувальних форм по одному конкретному викладачу дорівнювало 36, максимальна – 111. Таким чином, у середньому, на одного середньостатистичного викладача припало 55 студентів, які оцінювали його роботу.

2. ЗВЕДЕНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Респонденти/-ки давали оцінку роботі викладачів чотирьох кафедр університету:

- анатомії людини (оцінено 13 викладачів);
- медичної біології (оцінено 6 викладачів);
- медичної та біологічної фізики і медичної інформатики (оцінено 5 викладачів);
- медичної та біоорганічної хімії (оцінено 7 викладачів).

Як результат оцінювання, кожний викладач отримував 11 різних показників (оцінки по кожному з 11 запитань), після чого обчислювався їхній середній арифметичний показник, що, в свою чергу, і ставав підсумковим інтегральним показником роботи конкретного викладача.

Звертаємо увагу, що останній 11-ий показник («щоб завершити курс, я брав участь у корупційних практиках») не увійшов до інтегральної оцінки викладача, оскільки, на відміну від усіх інших показників, що відповідають принципу «чим вищою є оцінка (тобто, ближчою до 5), тим краще», цей показник відображає протилежну характеристику – «чим вищою є оцінка (ближчою до 5), тим гірше», а тому не може бути інтегрований поряд з іншими.

Інтегральні показники, а також показники корумпованості (подані окремою колонкою в кожній таблиці) по викладачам кожної з 4-х кафедр представлені у таблицях 1-4¹.

¹ У кожній з чотирьох таблиць прізвища викладачів ранжовані від більшого інтегрального показника до меншого.

Таблиця 1. Показники викладачів кафедри анатомії людини

№	ПІБ	Інтегральний показник (1 – min, 5 – max)	Показник корумпованості (1 – good, 5 – bad)
1	Сухоносів Р.О.	4,73	1,22
2	Лютенко М.А.	4,72	1,49
3	Терещенко А.О.	4,71	1,64
4	Мірошніченко О.О.	4,68	1,59
5	Логвінова Ж.І.	4,67	1,48
6	Сазонова О.М.	4,66	1,69
7	Войницька О.М.	4,64	1,52
8	Риженкова І.М.	4,55	1,32
9	Куліш А.С.	4,53	1,53
10	Сєроух О.Г.	4,38	2,18
11	Ізмайлова Л.В.	4,36	1,82
12	Яковлєва Ю.В.	4,35	1,68
13	Шевцов О.О.	4,27	1,63
	ЗАГАЛОМ ПО КАФЕДРІ²	4,55	1,57

Таблиця 2. Показники викладачів кафедри медичної біології

№	ПІБ	Інтегральний показник (1 – min, 5 – max)	Показник корумпованості (1 – good, 5 – bad)
1	Бородіна О.С.	4,65	1,86
2	Садовниченко Ю.О.	4,75	1,9
3	Рассоха І.В.	4,38	1,81
4	Кулаченко Б.В.	4,47	1,5

² Тут і далі для представлення загальних показників по кожній кафедрі здійснюється розрахунок середньої арифметичної зваженої.

5	Шмуліч О.В.	4,40	1,68
6	Тимчук Н.Ф.	4,53	1,31
	ЗАГАЛОМ ПО КАФЕДРІ	4,54	1,69

Таблиця 3. Показники викладачів кафедри медичної та біологічної фізики і медичної інформатики

№	ПІБ	Інтегральний показник <i>(1 – min, 5 – max)</i>	Показник корумпованості <i>(1 – good, 5 – bad)</i>
1	Мещерякова О.П.	4,73	1,56
2	Гранкіна С.С.	4,69	1,38
3	Рисована Л.М.	4,63	1,58
4	Бородкіна Г.М.	4,62	1,36
5	Пономаренко Н.С.	4,57	1,61
	ЗАГАЛОМ ПО КАФЕДРІ	4,65	1,50

Таблиця 4. Показники викладачів кафедри медичної та біоорганічної хімії

№	ПІБ	Інтегральний показник <i>(1 – min, 5 – max)</i>	Показник корумпованості <i>(1 – good, 5 – bad)</i>
1	Савельєва О.В.	4,70	1,56
2	Тішакова Т.С.	4,65	1,58
3	Сирова Г.О.	4,57	1,27
4	Завада О.О.	4,56	1,73
5	Чаленко Н.М.	4,48	1,78
6	Петюніна В.М.	4,37	2,06
7	Макаров В.О.	4,29	1,66
	ЗАГАЛОМ ПО КАФЕДРІ	4,51	1,67

3. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проведене дослідження наочно продемонструвало, що інтегрована до система АСУ опитувальна форма цілком може стати інструментом оцінювання студентами роботи викладацького складу, а отже й подальшого рейтингування викладачів і кафедр.

Наразі вона дає можливість напівавтоматично вивести 11 показників (відповідно до 11 запитань форми) по кожному викладачеві, які, після подальшої обробки, можуть бути «перетворені» (шляхом підрахунку середньої арифметичної) на одиночні інтегральні показники по кожному викладачу, а також через аналіз показників по всім викладачам конкретної кафедри – на загальні показники по кожній кафедрі (здійснюється підрахунок середньої арифметичної зваженої).

Спираючись на отриманий у ході цього дослідження науково-практичний досвід, беручи до уваги можливі перспективи використання такої технології для проведення у недалекому майбутньому рейтингового оцінювання викладачів і кафедральних колективів, надаємо конкретні пропозиції з удосконалення процедур етапів збору і обробки даних:

- 1. Кожен студент університету має бути забезпечений індивідуальним кабінетом у системі АСУ (за будь-яких інших обставин оцінювання не буде достовірним, адже не усі студенти матимуть можливість долучитися до оцінювання).**
- 2. Про початок дослідження, його процедуру та строки проведення, студенти мають бути поінформовані із використанням усіх доступних каналів інформації (формальних і неформальних).**
- 3. За умови виконання п. 2, строком, достатнім для збору даних з усіх курсів і факультетів, є 30 календарних днів (бажано у період з початку березня до початку квітня).**

4. Опитувальна форма повинна бути інтегрована до АСУ таким чином, щоб:

- **унеможливити перехід до наступного запитання форми** до того, як дана відповідь на попереднє;
- **унеможливити повторне заповнення форми** тією самою особою (це виключить можливість так званої «накрутки» голосів);
- **забезпечити повністю автоматичний підрахунок середніх арифметичних величин** тих оцінок, які конкретний викладач отримує від конкретного студента по кожному із запитань (при використанні тих напівавтоматичних інструментів, що доступні зараз, підрахунок остаточних показників по всіх курсах і факультетах займе час від декількох місяців до півроку).